

ตำนานเทพญี่ปุ่น

จากบันทึกประวัติศาสตร์นิฮงโมะกิ

อรรธยา สุวรรณระดา

ตำนานเทพญี่ปุ่น
จากบันทึกประวัติศาสตร์ นิฮนโอะมิะกิ

อรรธยา สุวรรณระดา

อรรธยา สุวรรณระดา

ตำนานเทพญี่ปุ่นจากบันทึกประวัติศาสตร์ นิฮนโอะกิ.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.

264 หน้า

ISBN : 978-616-588-281-1

จัดทำโดย อรรธยา สุวรรณระดา
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. 02-218-4751
E-mail: attaya_s@hotmail.com

ออกแบบปก อีรินทร์ สุวรรณระดา

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 200 เล่ม ธันวาคม พ.ศ.2564

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

นิฮนโอะกะกิ (^{nihonshoki} 日本書紀) เป็นหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ชิ้นแรกในชุดหนังสือประวัติศาสตร์ 6 ชิ้น (^{rikkokushi} 六国史) เรียบเรียงเสร็จโดยเจ้าชายโทะเนะริ (^{tonerishinnō} 舍人親王) เมื่อค.ศ.720 ในรัชสมัยของจักรพรรดินีเก็นโอมิ (^{genshōtennō} 元正天皇) มีทั้งหมด 30 เล่ม โดยเล่มที่หนึ่งและเล่มที่สองจะเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับตำนานยุคเทพเจ้าของญี่ปุ่น ตำนานเทพญี่ปุ่นมีบันทึกไว้ในวรรณกรรมหลายชิ้น ที่เก่าแก่ที่สุดคือวรรณกรรมเรื่อง **โคะจิกิ** (^{kojiki} 古事記) ซึ่งเรียบเรียงขึ้นเมื่อค.ศ.712 เรื่องราวที่บันทึกลงใน **นิฮนโอะกะกิ** จะคล้ายคลึงกับใน **โคะจิกิ** แต่จะมีรายละเอียดบางอย่างที่แตกต่างกันไป ลักษณะเด่นของ **นิฮนโอะกะกิ** คือมีการรวบรวมตำนานเรื่องเดียวกันแต่ถูกเล่าแตกต่างกันไปหลาย ๆ แบบเอาไว้ด้วย **นิฮนโอะกะกิ** จึงนับเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ดีกว่า **โคะจิกิ** และยังมีคุณค่าในฐานะหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการชิ้นแรกของญี่ปุ่นด้วย

ในประเทศไทยยังไม่เคยมีการนำวรรณกรรม **นิฮนโอะกะกิ** มาแปลและศึกษามาก่อน ผู้เขียนจึงคิดที่จะหยิบยกเนื้อหาในส่วนที่เป็นตำนานเทพในวรรณกรรมชิ้นนี้มาแปลและศึกษา พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับตำนานเทพญี่ปุ่นในวรรณกรรม **โคะจิกิ** เพื่อให้เห็นลักษณะที่แตกต่างกันของวรรณกรรมทั้งสองชิ้นนี้ โดยได้สอดแทรกงานวิจัยที่ผ่านมาของผู้เขียนเองซึ่งเคยทำวิจัยเกี่ยวกับพืชสัตว์และตัวเลขที่ปรากฏในตำนานยุคเทพเจ้าของ

ญี่ปุ่น รวมทั้งได้นำบทแปลวรรณกรรม โคะจิกิ ซึ่งผู้เขียนเคยแปลไว้ในหนังสือ เรียนรู้ตำนานเทพญี่ปุ่นจากวรรณกรรมโคะจิกิ มาใส่ไว้ในภาคผนวกด้วย ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับตำนานเรื่องเล่าหรือปรัชญาความเชื่อญี่ปุ่น และสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงต่อไป

ขอขอบคุณคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสผู้เขียนได้ลาไปเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและมีเวลาเขียนหนังสือเล่มนี้ ขอขอบคุณบริษัท Toyota Motor Thailand ที่ให้ทุนแก่สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้ผู้เขียนได้ไปค้นคว้าข้อมูลและเก็บภาพถ่ายที่ประเทศญี่ปุ่น และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกรุณาตรวจคุณภาพหนังสือเล่มนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อรรธยา สุวรรณระดา

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
บทที่ 1 กำเนิดเทพและเกาะญี่ปุ่น	9
บทแปล	9
บทอธิบาย	21
บทที่ 2 กำเนิดสุริยเทพีและตำนานดินแดนหลังความตาย	29
บทแปล	29
บทอธิบาย	47
บทที่ 3 เทพอะมะเตะระสุและเทพซุซะโนะโอะ	55
บทแปล	55
บทอธิบาย	63
บทที่ 4 ตำนานถ้ำหินแห่งสวรรค์	67
บทแปล	67
บทอธิบาย	78
บทที่ 5 ตำนานนงุยักซ์ 8 หัวและตำนานเทพโอนะมุชิ	85
บทแปล	85
บทอธิบาย	97

บทที่ 6 เทพนินิ	107
บทแปล	107
บทอธิบาย	134
บทที่ 7 เทพยะมะชะชิและเทพอุมิชะชิ	155
บทแปล	155
บทอธิบาย	174
บทสรุป	185
ภาคผนวก 1 บทแปลภาษาไทย โคะจิกิ ภาคยุคแห่งเทพ	193
ภาคผนวก 2 แผนผังประกอบ	255
แผนผังดินแดนต่าง ๆ ในยุคเทพเจ้าของญี่ปุ่น	255
แผนผังการสืบเชื้อสายจากเทพซุชะโนะโอะจนถึง	256
เทพโอกุนิโนมิ	
แผนผังการสืบเชื้อสายมหาเทพอะมะเตะระสุ	257
จนถึงรุ่นเทพนินิ	
แผนผังการสืบเชื้อสายจากเทพนินิจนถึง	258
จักรพรรดิจิมมู	
บรรณานุกรม	259
ประวัติผู้เขียน	264

สารบัญภาพ

- ศาลเจ้าใหญ่อิสุโมะในจังหวัดมิยะเนะ	8
- ภาพแผนที่เกาะทั้ง 8 ของญี่ปุ่น	26
- ศาลเจ้าอิสะนะกิในจังหวัดโอซาก้า	27
- ศาลเจ้าอิรุโทะในจังหวัดคะงะมิยะ	28
- สระมิโอะงิที่จังหวัดมิยะซะกิ	54
- ศาลเจ้าอะมะโนะอิวะโตะ	83
- ภาพทางเข้าสู่วิหารในของศาลเจ้าอิเสะ	84
- แม่น้ำฮิอิในจังหวัดมิยะเนะ	102
- หินบูชาเทพอะมิโนะสุชิและเทะนะสุชิ	103
- ศาลเจ้ายะเอะกะกิที่จังหวัดมิยะเนะ	104
- ศาลเจ้าซุงะในจังหวัดมิยะเนะ	105
- รูปปั้นเทพโอะกุนินุมิในจังหวัดทตโตะริ	106
- ศาลเจ้าคิริมิยะในจังหวัดคะงะมิยะ	147
- ทางเข้าศาลเจ้าคิริมิยะ	148
- ศาลเจ้าชะรุตะฮิโทะในจังหวัดมิเอะ	149
- ศาลเจ้าชะรุมะ ศาลเจ้าบูชาเทพอะมะโนะอุสุมะ	150

- ป้ายหน้าศาลเจ้าชะรุเมะ	151
- ทะกะชิโอะสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นชื่อในจังหวัดมียะสะกิ	152
- ศาลเจ้าคิยะนะในจังหวัดมียะสะกิ	153
- อีกมุมหนึ่งในบริเวณศาลเจ้าคิยะนะ	154
- รูปปั้นเทพอิโกะโอะโอะเตะมิกับลูกแก้ววิเศษ	181
- ทางเข้าศาลเจ้าอิสุโมะ ในจังหวัดฉิมิยะนะ	182
- ศาลเจ้ามียะสะกิ ในจังหวัดมียะสะกิ	183
- ป้ายหน้าศาลเจ้าอิเซะ(นะอิคุ) ที่จังหวัดมิเอะ	184

บทนำ

นิฮนโอะเกกิ (日本書紀) เป็นหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์จีนแรก
ในชุดหนังสือประวัติศาสตร์ 6 จีนของญี่ปุ่น (六国史) ^{rikkokushi} ¹ เรียบเรียงเสร็จโดย
เจ้าชายโทะเนะริ (舍人親王) ^{tonerishinnō} ² เมื่อค.ศ.720 ในรัชสมัยของจักรพรรดินี
เก็นโอะ (元正天皇) ^{genshōtennō} ³ มีทั้งหมด 30 เล่ม เล่มที่ 1 และเล่มที่ 2 จะเป็นเรื่อง
เล่าเกี่ยวกับตำนานยุคเทพเจ้าของญี่ปุ่น ตั้งแต่เล่มที่ 3 ลงมาเป็นบันทึก
ประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยจักรพรรดิจินมุ (神武天皇) ^{jimmutenno} ⁴ จนถึงสมัย
จักรพรรดินิจิโต (持統天皇) ^{jichitōtennō} ⁵ หรือช่วงตั้งแต่ 660 ปีก่อนคริสตกาลจนถึง
ค.ศ. 697

¹ ประกอบด้วย นิฮนโอะเกกิ (日本書紀) โอะเกกิ นิงงิ (続日本紀) นิฮนโกกิ
(日本後記) โอะเกกิ นิงงิโกกิ (続日本後記) นิฮนมอนโตะกุเท็นโนจิชิซุโรกุ
(日本文徳天皇実録) และ นิฮนซันดะอิชิซุโรกุ (日本三代実録)

² พระราชโอรสของจักรพรรดิเท็มมุ ทรงเป็นนักกวี มีพระชนม์ชีพอยู่ในช่วงค.ศ. 676-735

³ จักรพรรดิองค์ที่ 44 ของญี่ปุ่น ครองราชย์ช่วงค.ศ. 715-724 ทรงเป็นพระราชธิดาของจักรพรรดินีเก็มเมะอิ

⁴ จักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่น ครองราชย์ช่วง 660 ปีถึง 585 ปีก่อนคริสตกาล

⁵ จักรพรรดิองค์ที่ 41 ของญี่ปุ่น ครองราชย์ช่วงค.ศ. 690-697 ทรงเป็นพระราชธิดาองค์ที่ 2 ของจักรพรรดิเท็นจิ (天智天皇) ^{tenjichitennō} และทรงเป็นพระมเหสีของจักรพรรดิเท็มมุ

ตำนานเทพญี่ปุ่นมีบันทึกไว้ในวรรณกรรมหลายชิ้น ที่เก่าแก่ที่สุดคือวรรณกรรมเรื่อง *โคะจิกิ* (古事記) ⁶ เรียบเรียงเสร็จเมื่อค.ศ.712ตามพระบรมราชโองการของจักรพรรดินิเก็มเมะอิ (元明天皇) ⁷ ที่ทรงสานต่อพระราชดำริของอดีตจักรพรรดิเท็มมุ (天武天皇) ⁸ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับราชวงศ์และตำนานต่าง ๆ เอาไว้เพื่อให้ชนในชาติมีประวัติศาสตร์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรื่องราวที่บันทึกอยู่ใน *โคะจิกิ* และ *นิฮนโอะกะกิ* จะค่อนข้างคล้ายคลึงกันแต่จะมีรายละเอียดบางอย่างที่แตกต่างกันไป *โคะจิกิ* จะมีลักษณะคล้ายตำนานหรือนิทาน ในขณะที่ *นิฮนโอะกะกิ* มีรูปแบบการเขียนที่เป็นระเบียบแบบแผนเหมือนกับหนังสือประวัติศาสตร์จีนโดยจะ

⁶ วรรณกรรมลายลักษณ์อักษรชิ้นแรกของญี่ปุ่น จักรพรรดิเท็มมุทรงโปรดเกล้าฯ ให้ฮิเอะตะโนะอะระ (稗田阿礼) ท่องจำเรื่องราวตำนานต่าง ๆ ไว้ ต่อมาจักรพรรดินิเก็มเมะอิทรงโปรดเกล้าฯ ให้โอะโนะยะซุเมะโร (大友万侶) บันทึกเรื่องราวเหล่านั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อหาเริ่มตั้งแต่กำเนิดเทพและโลกมนุษย์จนถึงสมัยจักรพรรดิองค์ที่ 33 ของญี่ปุ่น

⁷ จักรพรรดิองค์ที่ 43 ของญี่ปุ่น ครองราชย์ช่วงค.ศ.707-715 ทรงเป็นพระราชธิดาองค์ที่ 4 ของจักรพรรดิเท็นจิ ในรัชสมัยของพระองค์ได้ย้ายเมืองหลวงมายังเมืองนารา

⁸ จักรพรรดิองค์ที่ 40 ของญี่ปุ่น ครองราชย์ช่วงค.ศ.673-686 ทรงเป็นพระอนุชาของจักรพรรดิเท็นจิ หลังจักรพรรดิเท็นจิสวรรคตในค.ศ.672 เจ้าชายโออะมะ (大海人皇子) พระนามเดิมของจักรพรรดิเท็มมุได้แย่งชิงบัลลังก์กับเจ้าชายโอโตะมะ (大友皇子) พระราชโอรสของจักรพรรดิเท็นจิ เจ้าชายโออะมะเป็นฝ่ายชนะและได้ขึ้นครองบัลลังก์เป็นจักรพรรดิเท็มมุ

เรียงลำดับเหตุการณ์ตามปีก่อนหลัง นิฮนโอะกิ ใช้ตัวอักษรจีนและไวยากรณ์จีนในการเขียน ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องมีความรู้ความสามารถด้านภาษาจีนเป็นอย่างดี ลักษณะเด่นประการหนึ่งของ นิฮนโอะกิ คือมีการรวบรวมตำนานเรื่องเดียวกันแต่ถูกเล่าแตกต่างกันไปหลาย ๆ แบบเอาไว้ด้วย นิฮนโอะกิ จึงเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ดีกว่า โคะจิกิ ที่มุ่งจะผสมผสานความคิดความเชื่อของผู้คนให้เป็นไปในทางเดียวกัน นอกจากนี้ นิฮนโอะกิ ยังมีคุณค่าในฐานะหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการชิ้นแรกของญี่ปุ่นด้วย

ผู้เขียนเคยนำตำนานเทพญี่ปุ่นใน โคะจิกิ มาแปลและอธิบายไว้แล้ว ส่วนวรรณกรรม นิฮนโอะกิ นั้น ในประเทศไทยยังไม่เคยมีการแปลวรรณกรรมชิ้นนี้มาก่อน ผู้เขียนจึงคิดที่จะนำเนื้อหาในเล่มที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นเนื้อหาในส่วนของตำนานเทพญี่ปุ่นใน นิฮนโอะกิ มาแปลและศึกษาวิเคราะห์ โดยจะค้นคว้าเรียบเรียงข้อมูลจากหนังสือและบทความต่าง ๆ และเปรียบเทียบเนื้อหากับตำนานเทพใน โคะจิกิ เพื่อให้เห็นลักษณะที่แตกต่างกันของวรรณกรรมทั้งสองชิ้นนี้ โดยได้นำเอาบทแปลวรรณกรรมโคะจิกิ ที่ผู้เขียนเคยแปลไว้แล้วในหนังสือ เรียนรู้ตำนานเทพญี่ปุ่นจากวรรณกรรมโคะจิกิ ใส่ไว้ในภาคผนวกเพื่อให้อ้างอิงเปรียบเทียบกับ นอกจากนี้ยังได้สอดแทรกงานวิจัยที่ผ่านมาของผู้เขียนเองซึ่งเคยทำวิจัยเกี่ยวกับพืชสัตว์และตัวเลขที่ปรากฏในตำนานยุคเทพเจ้าของญี่ปุ่น รวมทั้งภาพประกอบที่ผู้เขียนได้ถ่ายภาพเองขณะที่ไปเก็บข้อมูลที่ประเทศญี่ปุ่นไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้นอกจากจะเป็นการแปลและอธิบาย

ตำนานเทพญี่ปุ่นใน นิฮนโอะกิ แล้ว ยังได้ประมวลรวมเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเคยศึกษามาเกี่ยวกับตำนานเทพญี่ปุ่นไว้ในเล่มด้วย

ต้นฉบับ นิฮนโอะกิ ที่หยิบยกมาแปลและศึกษา นี้ เป็นฉบับภาษาญี่ปุ่นโบราณซึ่งทางสำนักพิมพ์โงะกุกัน (小学館) ของญี่ปุ่นได้ตีพิมพ์ไว้เมื่อค.ศ.2015 นอกเหนือจากตัวเนื้อหาวรรณกรรมเองแล้ว ในต้นฉบับ นิฮนโอะกิ ที่หยิบยกมาศึกษา นี้ ยังมีการใส่คำอธิบายเสริมสอดแทรกอยู่ในตัววรรณกรรมเองด้วย บ้างก็เป็นการอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม บ้างก็เป็นการอธิบายเกี่ยวกับคำอ่านของตัวอักษรที่ปรากฏในวรรณกรรม แต่ในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนจะขอแปลคำอธิบายเสริมเฉพาะในส่วนที่เป็นการอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมเท่านั้น โดยจะใส่วงเล็บไว้เพื่อให้ทราบว่า เป็นส่วนที่เป็นคำอธิบายเสริมซึ่งมีสอดแทรกอยู่ในต้นฉบับวรรณกรรมนั้น

สำหรับการถอดเสียงชื่อเฉพาะต่าง ๆ เช่น ชื่อวรรณกรรม ชื่อคน ชื่อสถานที่ เป็นต้นนั้น จะถอดเสียงเป็นภาษาไทยก่อน แล้วจึงตามด้วยภาษาญี่ปุ่นในวงเล็บข้างท้าย โดยจะกำกับภาษาญี่ปุ่นไว้เฉพาะคำที่มีความสำคัญหรือคำที่ผู้อ่านน่าจะนำไปใช้สืบค้นต่อ และจะกำกับเฉพาะที่ปรากฏครั้งแรก ยกเว้นกรณีที่ยกมาเป็นหัวข้อหรือต้องการเน้นย้ำจึงจะกำกับซ้ำ นอกจากนี้ยังได้กำกับเสียงอ่านด้วยตัวโรมันไว้ข้างบนภาษาญี่ปุ่นนั้น เพื่อให้ผู้อ่านที่ไม่รู้ภาษาญี่ปุ่นสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตัวโรมันได้

ระบบถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นที่ใช้

หนังสือเล่มนี้ใช้ระบบถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นผลงานวิจัยใน พ.ศ. 2530 ของอาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ ผศ.ดร.กัลยาณี สีสรรณ, ผศ.สุชาติ สัตยพงศ์, ผศ.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล(ปัจจุบันคือ ศ.กิตติคุณ ดร.สิริมพร สุริยะวงศ์ไพศาล) อาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คือ ผศ.ดร.สุดาพร ลักษณะียนาวิน และอาจารย์ภาควิชาภาษาไทยคือ ผศ.ดุขฎิพร ชำนิโรคานต์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดการถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมัน(อักษรโรมะจิ) เป็นอักษรไทย ซึ่งขออธิบายโดยสังเขปดังนี้

สระ	
อักษรโรมะจิ (สระเสียงสั้น, สระเสียงยาว)	อักษรไทย
a , ā	อะ , อา
i , ī	อิ , อี
u , ū	อุ , อู
e , ē	เอะ , เอ
o , ō	โอะ , โอ
-ya , -yā	เอียะ , เอีย
-yu , -yū	อิ้ว , อีว
-yo , -yō	เอียว , เอียว

พยัญชนะ	
อักษรโรมะจิ	อักษรไทย
p เมื่อเกิดต้นคำ เมื่อเกิดที่อื่นๆ	พ ป
b	บ
m	ม
f	ฟ
w	ว
t เมื่อเกิดต้นคำ เมื่อเกิดที่อื่นๆ	ท ต
*ts	ทซ์
ch	ช
d	ด
n	น
n (ที่เป็นพยัญชนะก่อกำพังก์ทำ หน้าที่คล้ายตัวสะกด) เมื่อเกิดหน้า p, b, m เมื่อเกิดหน้า k, g, w เมื่อเกิดที่อื่นๆ	ม ง น
n' (ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดและ ตามด้วยสระ)	น
s	ซ

*sh	ฌ
*z	ซ
j	จ
r	ร
y	ย
k เมื่อเกิดต้นคำ เมื่อเกิดที่อื่นๆ	ค ก
g เมื่อเกิดต้นคำ เมื่อเกิดที่อื่นๆ	ก ง
h	ฮ

(* คือส่วนที่ผู้อ่านทั่วไปอาจยังไม่คุ้นเคยนัก)

คำบางคำที่ใช้แพร่หลายแล้วยังคงใช้ตามความนิยมเช่นเดิม เช่น นารา

เฮอัน คิวชู ชิโกะกุ ฮอนชู ซากุระ นาโงยา ฮิโรชิมา

ศาลเจ้าใหญ่อิสุโมะในจังหวัดมิยะเนะ
เชื่อกันว่าในเดือนสิบเทพเจ้าทั่วประเทศจะไปชุมนุมกันที่ศาลเจ้าแห่งนี้

บทที่ 1 กำเนิดเทพและเกาะญี่ปุ่น

บทแปล

ในสมัยนานมาแล้ว ท้องฟ้าและผืนดินยังไม่แยกจากกัน ยังไม่มีการแบ่งแยกออกเป็นหยินหยาง⁹ ทุกสิ่งรวมอยู่ด้วยกันราวกับฟองไข่ ในสภาพอันมืดมัวนั้นกลับมีหน่ออ่อนของสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นมาปะปนอยู่ด้วย ส่วนที่สว่างและกระจ่างเบาได้ลอยแผ่เป็นแนวยาวบาง ๆ กลายเป็นท้องฟ้า ส่วนที่หนักและขุ่นได้หยุดอยู่นิ่งกลายเป็นผืนดิน ในตอนนั้นส่วนที่สว่างและกระจ่างเบารวมตัวกันเป็นก้อนโดยง่าย แต่ส่วนที่หนักและขุ่นรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นอย่างยากลำบาก ด้วยเหตุนี้ท้องฟ้าจึงเกิดขึ้นก่อน ส่วนผืนดินเกิดขึ้นทีหลัง หลังจากนั้นจึงบังเกิดทวยเทพขึ้นมาท่ามกลางสภาพนั้น

เล่าขานกันว่า ในตอนแรกที่ท้องฟ้าและผืนดินกำเนิดขึ้นมานั้น ผืนแผ่นดินล่องลอยไปมาราวกับปลาที่ว่ายลอยอยู่บนผิวน้ำ ขณะนั้นเองระหว่างท้องฟ้าและผืนดินได้มีสิ่งหนึ่งถือกำเนิดขึ้นมา ลักษณะราวกับหน่ออ่อนของต้นอะมิ¹⁰ที่โผล่ขึ้นมา บังเกิดเป็นเทพที่ชื่อว่า คุนิโนะโตะโกะตะชิ ถัดไปเป็นเทพคุนิโนะชะทซุชิ ถัดไปเป็นเทพโทะโยะกะมุเนะ รวมเป็นเทพสาม

⁹ พลังงานที่อยู่ระหว่างฟ้ากับดินได้รวมตัวกันแล้วก่อกำเนิดเป็นพลังหยินและพลังหยาง ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสรรพสิ่ง

¹⁰ อะมิ (葦) พืชจำพวกต้นกกหรือต้นอ้อ

องค์¹¹ เทพสามองค์นี้บังเกิดขึ้นจากพลังหยางเท่านั้น จึงกำเนิดขึ้นมาเป็น
เทพชายบริสุทธิ์

- ① เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า ในตอนแรกที่ท้องฟ้าและผืนดินแยก
ออกจากกันนั้น ได้ปรากฏสิ่งหนึ่งขึ้นกลางท้องฟ้า ลักษณะ
กล่าวบรรยายได้ยาก ช่างในสิ่งนั้นได้บังเกิดเทพขึ้นมาชื่อว่าเทพ
คุนิโนะโตะโกะตะชิ(หรือเทพคุนิโนะโสะโกะตะชิ) ถัดไปเป็น
เทพคุนิโนะซะทซุชิ(หรือเทพคุนิโนะซะตะชิ) ถัดไปเป็นเทพ
โทะโยะกุนินุมิ(หรือเทพโทะโยะกมุโนะ หรือเทพโทะโยะกะบุ
โนะ หรือเทพอุกะบุโนะโนะโตะโยะกะอิ หรือเทพโทะโยะกุนิ
โนะ หรือเทพโทะโยะกุกุโนะ หรือเทพสะโกะกุนิโนะ หรือเทพมิ
โนะ)
- ② เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า สมัยนานมาแล้ว เมื่อครั้งที่ประเทศ
และผืนแผ่นดินยังเพิ่งถือกำเนิดขึ้นมานั้น สภาพล่องลอยไปมา
ราวกับน้ำมันที่ลอยอยู่บนผิวน้ำ ขณะนั้นเอง ได้มีสิ่งหนึ่งถือ
กำเนิดขึ้นมา ลักษณะราวกับต้นอะฉิแทงหน่อออกมา และได้

¹¹ เทพที่กำเนิดขึ้นสามลำดับแรกใน นิฮอนโอะกิ เป็นเทพบนพื้นพิภพ ซึ่งจะต่างจากใน
โคะจิกิ ที่จะเป็นเทพบนสรวงสวรรค์

บังเกิดเทพขึ้นมาจากสิ่งนั้นได้แก่ เทพอุมะมิอะมิกะบิชิโกะจิ¹²

ถัดไปเป็นเทพคุนิโนะโตะโกะตะชิ ถัดไปเป็นเทพคุนิโนะซะทซุชิ

- ③ เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า ในตอนที่ท้องฟ้าและผืนดินได้ผสานรวมตัวถือกำเนิดขึ้นมานั้น ได้บังเกิดเทพ¹³ ขึ้นมาเป็นครั้งแรก ชื่อว่าเทพอุมะมิอะมิกะบิชิโกะจิ ถัดไปเป็นเทพคุนิโนะโตะโกะตะชิ

- ④ เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า เมื่อครั้งที่ท้องฟ้าและผืนดินแยกตัวจากกันเป็นครั้งแรกนั้น ในเวลาเดียวกันนั้นได้บังเกิดเทพขึ้นมาเป็นครั้งแรกชื่อว่า เทพคุนิโนะโตะโกะตะชิ ถัดไปเป็นเทพคุนิโนะซะทซุชิ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเทพอะมะโนะมินะกะนุมิ เนื่องจากว่าบังเกิดท่ามกลางท้องฟ้า ถัดไปเป็นเทพทะกะมิมุซุชิ ถัดไปเป็นเทพคะมุมิซุชิ¹⁴

- ⑤ เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า ตอนที่ท้องฟ้าและผืนดินยังไม่ถือกำเนิดขึ้นมานั้น มีสิ่งที่ล่องลอยไปมาราวกับเมฆที่ลอยอยู่เหนือทะเลไม่มีรากยึด ท่ามกลางสิ่งนั้นได้มีสิ่งหนึ่งบังเกิดขึ้นใน

¹² “อุมะมิ” (可美) ^{umashi} แปลว่า ดีหรืองดงาม ส่วน “อะมิกะบิ” (葺牙) ^{ashikabi} สื่อถึงภาพพลังการมีชีวิตของต้นอะมิที่แทงหน่อออกมา เทพองค์นี้เป็นเทพชายที่เกิดจากพลังหยาง โดยคำว่า “ชิโกะ” (彦) ^{hiko} ในชื่อสื่อว่าเป็นเพศชาย

¹³ คำว่า “เทพ” ในจุดนี้ เขียนโดยใช้ตัวอักษร 神人 โดยสื่อว่าเป็นเทพที่มีรูปร่างหน้าตาและคุณสมบัติเหมือนมนุษย์ในอุดมคติ

¹⁴ คำว่า “มิมุซุชิ” (皇産靈) ^{mimusubi} หมายถึงพลังวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ที่ทำให้กำเนิดสิ่งต่าง ๆ

ลักษณะราวกับหน่อของต้นอะมิที่เพิ่งแทงขึ้นมาจากดินโคลน
บังเกิดเป็นเทพชื่อว่า เทพคุนิโนะโตะโกะตะชิ

- ⑥ เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า ตอนที่ห้องฟ้าและผืนดินแยกตัวจาก
กันเป็นครั้งแรกนั้น ได้มีสิ่งหนึ่งบังเกิดขึ้น ลักษณะราวกับหน่อ
ของต้นอะมิบังเกิดขึ้นมากกลางท้องฟ้า จากสิ่งนั้นได้บังเกิดเทพ
ขึ้นมาชื่อว่า เทพอะมะโนะโตะโกะตะชิ ถัดไปเป็นเทพอุ
มะมิอะมิกะบิชิโกะจิ และยังมีอีกสิ่งหนึ่ง บังเกิดขึ้นมากกลาง
อากาศราวกับแผ่นน้ำมันที่ลอยอยู่บนผิวน้ำ จากสิ่งนั้นได้บังเกิด
เป็นเทพชื่อว่า เทพคุนิโนะโตะโกะตะชิ

ถัดไปเป็นเทพอุชิจินิกับเทพซุชิจินิ ถัดไปเป็นเทพโอโตะโนะจิ(บ้าง
เรียกว่าเทพโอโตะโนะเบะ)กับเทพโอโตะมะเบะ (บ้างเรียกว่าเทพโอโตะมะชิ
โกะกับเทพโอโตะมะชิเมะ หรือเทพโอโตะมิจิกับเทพโอโตะมิเบะ) ถัดไปเป็น
เทพโอโมะคะรุกับเทพคะมิโกะเนะ(หรือเทพเทอะยะกะมิโกะเนะ หรือ
เทพอิมิกะมิกิ หรือเทพอะโอะกะมิกิเนะ หรือเทพอะยะกะมิกิ) ถัดไปเป็น
เทพฮิสะนะกิกับเทพฮิสะนะมิ¹⁵

- ① เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า เทพสององค์นี้เป็นบุตรของเทพอะโอะ
กะมิกิเนะ

¹⁵ เทพคู่ชายหญิงทั้ง 4 คู่นี้ เรียงลำดับโดยชื่อของเทพชายจะมาก่อน แล้วค่อยตามด้วย
ชื่อของเทพหญิง

- ② เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า เทพคุนิโนะโตะโกะตะชิได้ให้กำเนิด เทพอะมะโนะกะงะมิ เทพอะมะโนะกะงะมิได้ให้กำเนิดเทพอะมะโนะโยะโระสุ เทพอะมะโนะโยะโระสุได้ให้กำเนิดเทพอะวะนะจิ เทพอะวะนะจิได้ให้กำเนิดเทพอิสะนะกิ

ทั้งหมดรวมเป็นเทพแปดองค์ เทพแปดองค์นี้ถือกำเนิดขึ้นจาก พลังหยินและหยางผสมผสานกัน จึงบังเกิดเป็นเทพคู่ชายหญิง ตั้งแต่เทพคุนิโนะโตะโกะตะชิเรื่อยมาจนถึงเทพอิสะนะกิกับเทพอิสะนะมิ เรียกว่า ทวยเทพ 7 รุ่น¹⁶

- ① เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า ในบรรดาเทพชายหญิงที่บังเกิดขึ้นตามลำดับนั้น เริ่มจากเทพอุชิจินิกับเทพซุชิจินิ ถัดไปเป็นเทพทซุโนะกุอิกับเทพอิกุอิ ถัดไปเป็นเทพโอะโมะตะรุกับเทพคะมิโกะโนะ ถัดไปเป็นเทพอิสะนะกิกับเทพอิสะนะมิ

เทพอิสะนะกิกับเทพอิสะนะมิได้มายืนอยู่บนทางช้างเผือกและปรึกษากัน “บนพื้นโลกข้างล่าง ไม่มีประเทศอยู่หรือไรกัน” กล่าวพลางก็ยื่นหอกอะมะโนะนุลงไปควานหา ก็พบว่า มีท้องทะเลอยู่จริง โคลนที่หล่นจาก

¹⁶ เทพคู่ชายหญิงแต่ละคู่จะนับเป็นหนึ่ง เมื่อรวมเทพ 3 องค์แรกกับเทพชายหญิง 4 คู่ จะได้เป็นทวยเทพ 7 รุ่น (神世七代 *kamuyonanayo*)

ปลายหอกได้แข็งตัวกลายเป็นเกาะชื่อว่า เกาะโอะโนะโงะโระ¹⁷ เทพทั้งสอง
องค์ลงมายังเกาะนี้และคิดจะมีสัมพันธ์ฉันสามีภรรยากันเพื่อให้กำเนิด
ประเทศขึ้นมา จึงเอาเกาะโอะโนะโงะโระเป็นเสาหลัก¹⁸ของประเทศ จากนั้น
เทพชายอิสระนาก็ได้เดินวนมาจากทางซ้าย ส่วนเทพหญิงอิสระนาก็เดินวนมา
จากทางขวา¹⁹ ต่างแยกกันเดินวนเสาหลักของประเทศนี้และได้วนมาเจอกัน
ที่ด้านหนึ่งของเสา ในขณะนั้นเทพหญิงได้กล่าวขึ้นมาก่อนว่า “อา น่ายินดี
เหลือเกินที่ได้มาเจอกับชายที่ประเสริฐยิ่ง” เทพชายไม่ได้รู้สึกยินดีด้วยและ
กล่าวขึ้นว่า “ข้าเป็นผู้ชาย ประกติแล้วต้องให้ข้าซึ่งเป็นฝ่ายพูดขึ้นมา
ก่อน²⁰ เหตุใดเจ้าซึ่งเป็นหญิงจึงกลับพูดขึ้นมาก่อนเล่า นี่เป็นเรื่องที่ไม่สมควร
ยิ่ง มาเดินวนกันใหม่อีกครั้งเถิด” ด้วยเหตุนี้เทพทั้งสององค์จึงได้เดินวนมา
เจอกันใหม่อีกครั้งที่ด้านหนึ่งของเสา คราวนี้เทพชายเป็นฝ่ายพูดขึ้นมาก่อน
ว่า “อา น่ายินดีเหลือเกินที่ได้มาเจอกับหญิงที่ประเสริฐยิ่ง” แล้วจึงกล่าว
ถามเทพหญิงว่า “ร่างกายของเจ้าสมบูรณ์ดีหรือไม่” เทพหญิงจึงตอบว่า

¹⁷ เกาะในจินตนาการ ไม่ทราบที่ตั้งแน่ชัด บ้างก็ว่าอยู่บริเวณจังหวัดวะกะยะมะ บ้างก็
ว่าอยู่ในจังหวัดเฮียวโงะ

¹⁸ เสาซึ่งตั้งอยู่ใจกลางประเทศและเป็นสถิติของวิญญาณเทพ การเดินวนรอบเสาแล้ว
มีเพศสัมพันธ์กันนั้นสะท้อนถึงพิธีกรรมโบราณเพื่อขอให้พืชผลอุดมสมบูรณ์

¹⁹ ด้านซ้ายจะแสดงถึงศักดิ์ที่สูงกว่า ส่วนด้านขวาจะแสดงถึงศักดิ์ที่ต่ำกว่า ซึ่งสะท้อน
ความคิดของจีนโบราณ

²⁰ สะท้อนความคิดของจีนโบราณที่ว่าผู้ชายจะต้องเป็นฝ่ายเริ่มก่อน ส่วนผู้หญิงเป็นฝ่าย
ตาม

“ร่างกายข้ามีส่วนที่เฝ้าลึกเข้าไปอยู่แห่งหนึ่ง” เทพชายจึงกล่าวว่า “ร่างกายข้าก็มีส่วนที่ยื่นออกมา ข้าคิดจะเอาส่วนของร่างกายข้าที่ยื่นออกมานั้นมาสอดประสานกับส่วนของร่างกายเจ้าที่ว่ำนั่น” เทพชายและเทพหญิงจึงมีสัมพันธ์เป็นสามีภรรยาเป็นครั้งแรกดังที่กล่าวมานี้

แล้วก็ถึงเวลาคลodbุตร ลำดับแรกได้ให้กำเนิดเกาะอะวะจิ แต่ในใจเทพทั้งสองก็ยังไม่ค่อยยินดีนัก และตั้งชื่อให้ว่าเกาะอะวะจิ²¹ จากนั้นจึงให้กำเนิดเกาะโอยะมะโตะโตะโยะอะกิสุ²² ถัดไปเป็นเกาะอิโยะโนะฟุตะนะ²³ ถัดไปเป็นเกาะทซุกุมิ²⁴ ถัดไปเป็นคู่แฝดเกาะโอะกิกับเกาะชะโตะ²⁵ ในโลกมนุษย์บางครั้งก็มีคู่แฝดถือกำเนิดขึ้นซึ่งก็เหมือนกับกรณีดังกล่าวนี้ ถัดไปเป็นเกาะโคะมิ ถัดไปเป็นเกาะโอมิมะ ถัดไปเป็นเกาะคิบินะโกะ²⁶ ด้วยเหตุนี้จึง

²¹ ถือกำเนิดออกมาไม่สมบูรณ์จึงไม่รู้สึกลึยดี ชื่อเกาะอะวะจิ (淡路) ยังพ้องเสียงกับ 吾心 ซึ่งแปลว่า “ตัวฉันรู้สึกอับอาย”

²² ชื่อโบราณของเกาะฮอนชู ใน นิฮนโอะกิ เกาะฮอนชูจะถือกำเนิดขึ้นมาเป็นลำดับแรกในเกาะใหญ่ทั้ง 8 แต่ใน โคะจิกิ จะถือกำเนิดเป็นลำดับที่ 8

²³ ชื่อโบราณของเกาะชิโกะกุ

²⁴ ชื่อโบราณของเกาะคิวชู

²⁵ ต่างก็อยู่ในทะเลญี่ปุ่นทั้งคู่ จึงเรียกรวมเป็นคู่แฝด

²⁶ ปัจจุบันคือคาบสมุทรโคะจิมะ (児島半島) ที่อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดโอะกะยะมะ สมัยก่อนมีสภาพเป็นเกาะจนถึงช่วงต้นสมัยเอโดะ

บังเกิดชื่อประเทศแห่งเกาะใหญ่ทั้ง 8²⁷ ขึ้นมาเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังมี เกาะที่ซุชิมะ เกาะอิกิ และเกาะเล็กเกาะน้อยตามที่ต่าง ๆ ซึ่งต่างกำเนิด ขึ้นมาจากฟองคลื่นของน้ำทะเลที่จับตัวแข็งเป็นก้อน (บ้างก็ว่ากำเนิดขึ้นจาก ฟองของละอองน้ำที่จับตัวแข็งเป็นก้อน)

- ① เอกสารจีนหนึ่งเล่าไว้ว่า ทวยเทพชั้นฟ้าได้กล่าวกับเทพอิสະนะกิและเทพอิสະนะมิว่า “มีประเทศที่ชื่อว่าโทะโยะอะมิสะระโนะซึอิโสะอะกิโนะมิสุโสะ²⁸ พวกเจ้าจงลงไปปกครอง” ในขณะนั้นเองก็ได้มอบหอกศักดิ์สิทธิ์ให้ ด้วยเหตุนี้เทพทั้งสอง จึงมายืนอยู่บนสะพานทางช้างเผือก และยื่นหอกนั้นลงไปควานหาประเทศเบื้องล่าง ในตอนที่กวนทะเลแล้วยกหอกขึ้นมานั้น หยดน้ำทะเลที่หล่นลงมาจากปลายหอกได้จับตัวแข็งกลายเป็น เกาะ มีชื่อว่าเกาะโอะโนะโงะโระ เทพทั้งสององค์ได้ลงมายัง เกาะนั้นและสร้างพระราชวังยะฮิโระและเสาศักดิ์สิทธิ์ขึ้น เทพชายอิสະนะกิได้ถามเทพหญิงอิสະนะมิว่า “ร่างกายเจ้าสมบูรณ์ ดีหรือไม่” เทพหญิงตอบว่า “ร่างกายข้าสมบูรณ์ดี และมีส่วน

²⁷ ตั้งแต่เกาะโอยะมะโตะโตะโยะอะกิสุจนถึงเกาะคิโนะโกะนันบรวมเรียกเป็นเกาะใหญ่ ทั้ง 8 (ooyashimakuni 大八洲国) โดยไม่นับรวมเกาะอะวะจิที่ถือกำเนิดก่อนหน้านี้ คำว่า“เกาะ”ใน ชื่อเรียกเกาะทั้ง 8 นี้จะใช้ตัวอักษร shima 洲 ส่วนเกาะเล็กเกาะน้อยอื่น ๆ จะใช้ตัวอักษร shima 島

²⁸ toyoshiharanochihoakinomizuhō 豊葦原千五百秋瑞穂 คำเรียกประเทศญี่ปุ่นโดยแฝงคำชื่นชมในความหมายที่ว่า “ประเทศที่สามารถเก็บเกี่ยวรวงข้าวได้มากมายในฤดูใบไม้ร่วงในท้องทุ่งที่มีต้นอะมิ ขึ้นอยู่หนาแน่น”

หนึ่งซึ่งไวก้าลกลงไป” เทพชายจึงกล่าวว่า “ร่างกายข้าก็สมบูรณ์ดีและมีส่วนหนึ่งที่ยื่นออกมา ข้าคิดว่าจะสอดประสานส่วนที่ยื่นออกมาของร่างกายข้านี้กับส่วนที่ไวก้าลกลงไปของร่างกายเจ้า” แล้วเทพทั้งสองก็ตกลงกันว่าจะเดินวนรอบเสาศักดิ์สิทธิ์ “เจ้าจงเดินวนมาจากทางซ้าย ส่วนข้าจะเดินวนมาจากทางขวา”²⁹ ต่างก็แยกกันเดินวนตามที่ตกลงกันนี้ และมาเจอกันที่ปากหนึ่งของเสา เทพหญิงกล่าวขึ้นก่อนว่า “อา ชายอันเป็นที่รักยิ่ง” เทพชายจึงกล่าวตามว่า “อา หญิงอันเป็นที่รักยิ่ง” ทั้งสองได้เป็นสามีภรรยากันดังนี้ และได้ให้กำเนิดอิรุโกะ³⁰ เป็นลำดับแรก บุตรคนนี้ถูกเอาไปปล่อยทิ้งบนเรือที่ทำจากต้นอะมิ³¹ ถัดไปได้ให้กำเนิดเกาะอะวะ เกาะนี้ก็ไม่ถูกนับเป็นบุตรเช่นกัน³² เทพทั้งสองจึงกลับขึ้นไปบนสวรรค์เข้าเฝ้าทวยเทพชั้นฟ้าและเล่าสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ในขณะที่

²⁹ การให้เทพชายเป็นฝ่ายพูดระบุว่ให้เทพหญิงวนมาจากทางซ้าย ส่วนตัวเองจะวนมาจากทางขวานั้น มีเพียงในเอกสารชิ้นดังกล่าวนี้เท่านั้น อาจเป็นร่องรอยหลงเหลือที่สะท้อนสังคมญี่ปุ่นโบราณซึ่งจะให้ความสำคัญกับฝ่ายแม่(ฝ่ายหญิง)เป็นหลัก

³⁰ อิรุโกะ (蛭子 ^{hiruko}) หมายถึง เด็กที่มีมือเท้าพิการเหมือนกับตัวทาก

³¹ เรือที่สานขึ้นจากใบของต้นอะมิ ต้นอะมิสามารถปิดเป่าสิ่งไม่ต้อออกไปได้ จึงเอาอิรุโกะไปลอยทิ้งในเรือที่ทำจากต้นอะมิ

³² เนื่องจากเทพหญิงเป็นฝ่ายพูดขึ้นก่อน จึงทำให้บุตรที่เกิดมาไม่สมบูรณ์ สะท้อนความคิดความเชื่อจีนที่ฝ่ายชายต้องเป็นฝ่ายนำ ส่วนฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายตาม

นั้นเทพสวรรค์ได้ทำนายโดยการนำกระดูกส่วนไหล่ของกวางไปเผา³³ และกล่าวว่า “นี่คงเป็นเพราะฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายเริ่มกล่าวขึ้นมาก่อน พวกเจ้าจงกลับไปยังที่นั่นอีกครั้ง” เทพสวรรค์ได้ทำนายดูฤกษ์ยามแล้วให้เทพทั้งสองลงจากสวรรค์ เทพทั้งสองจึงเดินวนรอบเสาอีกครั้ง เทพชายเดินวนมาจากทางซ้าย เทพหญิงเดินวนมาจากทางขวา ตอนที่มาเจอกัน เทพชายได้กล่าวขึ้นก่อนว่า “อา หญิงอันเป็นที่รักยิ่ง” เทพหญิงจึงกล่าวตามว่า “อา ชายอันเป็นที่รักยิ่ง” จากนั้นจึงอาศัยอยู่ด้วยกันที่พระราชวังแห่งนั้นและให้กำเนิดบุตรชื่อว่า เกาะโอยะมะโตะโตะโยะอะกิสุ ถัดไปเป็นเกาะอะวะจิ ถัดไปเป็นเกาะอิโยะโนะพุตะนะ ถัดไปเป็นเกาะทซุคุมิ ถัดไปเป็นเกาะโอะกิโนะมิทซุโงะ ถัดไปเป็นเกาะซะโตะ ถัดไปเป็นเกาะโคะฉิ ถัดไปเป็นเกาะคิบินะโกะ ด้วยเหตุนี้จึงเรียกเกาะเหล่านี้ว่า ประเทศแห่งเกาะใหญ่ทั้ง 8

- ② เอกสารชิ้นหนึ่งเล่าไว้ว่า เทพอิสະนะกิและเทพอิสະนะมิทั้งสององค์ได้ยืนอยู่กลางสายหมอกบนท้องฟ้า “ข้าอยากจะได้ประเทศ” ทันใดนั้นก็ยื่นหอกศักดิ์สิทธิ์ลงไปควานหาและได้

³³ การทำนายโดยเอากระดูกส่วนไหล่ของกวางไปเผา แล้วทำนายจากสภาพรอยแตกร้าว นั้น มีซากที่เป็นร่องรอยหลงเหลือในยุคหลังของสมัยยะโยะอียูที่อำเภอมิอุระ จังหวัดคะนะงะวะ